

AGNI

Nr 241 ~ Årg. 63 ~ Nr 1 ~ Vår 2018

Agni stöder odlingsprojekt för matsäkerhet och hälsa i Guatemala

Den svåra frågan

Åt vilket håll går utvecklingen? Få saker kan man vara så oense om. Å enda sidan finns tecken på framsteg och grund för hopp. Men människor underskattar ofta dessa, och tar mer fasta på negativa händelser (vilket vi skrev om i förra numret). Å andra sidan har de globala hoten utmaningarna på aldrig varit så stora som nu.

Frågan kräver filosofiska funderingar. Men svaret kräver handling! Vill vi att utvecklingen ska gå åt rätt håll måste vi kämpa.

Nya utmaningar

Utvecklingens fram- och baksidor är man väl medveten om i byn Pasác som Agni har följt i många år. Tack vare förbättringar utbildningssystemet lades stipendiatprogrammet ned. Istället startades ett odlingsprojekt för att hantera den stora utmaningen som

kommit i utvecklingens spår: Gamla kunskaper om odling och matproduktion har gått förlorade. Man är fullständigt beroende av köpt mat, eller av mat som odlas med konstgödsel och bekämpningsmedel – ohållbart och kostsamt. Näringsinnehållet i kosten har sjunkit och den ekonomiska sårbarheten är stor. Undernäring är det bakomliggande orsaken till många av de hälsoproblem som Maxeñakliniken möter.

Projekt för matsäkerhet

För att vända utvecklingen startade byn ett odlingsprojektet med mål att öka självförsörjning av mat. Tack

vare ert stöd till Agni har vi kunnat stödja projektet med 10 000 kronor för 2017, och lika mycket för 2018.

Framgång eller misslyckande?

Projektet har nu pågått i ett och ett halvt år. En tid som har kantats av både framgång och fest, och förödande bakslag. Var projektets första år en framgång eller ett misslyckande? Det är en fråga läsaren själv får avgöra. En sak kan vi vara säkra på – i Pasác kämpar man för en utveckling åt rätt håll.

På sida 4 kan du läsa en samfattning av projektrapporten.

Årsmöte 2018

Den 3 juni kl 13-15 till Malma backe 7.
Anmäl ditt deltagande till Håkan Jansson
(0702-669931) eller Kristina Nyström.

Flyktinggömmare i olika världar

Ett stort antal judar tros ha räddats till livet av enskilda människor i de av Nazityskland ockuperade länderna under 2:a världskriget. Det fanns människor som vågade gömma dem och dela sina knappa matransoner med dem. Hur många som räddades på detta sätt är osäkert. Det kan röra sig om tiotusenden. Här inbegrips inte de som räddades genom etablerade organisationer och med verkan av neutrala stater eller USA i krigets slutskede.

I de central- och östeuropeiska länder som var behärskade av Nazityskland gällde dödsstraff för dem som gömde judar. Men även här fanns modiga människor som vågade livet för att rädda medmänniskor. I samma länder fanns dock samtidigt många som ivrigt slöt upp kring den nazistiska mordvägen och på egen hand lynchade judar eller brände dem inne. I Polen, Österrike, Ungern, Ukraina och i de baltiska staterna har man idag att hantera sådana mörka minnen i sin egen närhistoria. Bulgarien – allierat med

Tyskland men utan att delta i kriget mot Sovjetunionen – utgör ett undantag. Den ortodoxa kyrkans hierarki tog klar ställning mot den mordiska antisemitismen. Patriarken och kungen, Boris III, grep personligen in när det första tåget packat med judar stod redo för avgång till dödsläger i det ockuperade Polen. De for till järnvägsstationen och förbjöd i kraft av sina ämbeten tåget att avgå och befallde att samtliga inlästa passagerare skulle lämna tåget och gå hem. Så skedde. Deras aktion stöddes av en bred och stark folkopinion. Hitler blev rasande. Kungens möte med Hitler i Berlin 1943 blev stormigt. Han avled under tågresan hem under mystiska omständigheter som aldrig blivit utredda. Men den bulgariska judenheten räddades.

Vilka var det då som utan något som helst organiserat stöd eller höga ämbeten på eget bevåg skyddade och räddade människor av judisk börd? Viss forskning kring dessa personer gjordes efter kriget. Hade de religiösa motiv? Vil-

ka politiska preferenser hade de? Var de högutbildade eller lågutbildade? Var de flesta män eller kvinnor? Det visade sig att ingen kategori var över-representerad. Det handlade om "vanliga människor" som vågade vara mänskliga i en tid då detta var kriminaliserat och livsfarligt. Knappast någon av dem ville efteråt skylta som hjältar inför offentligheten. De hade helt enkelt gjort vad som kändes rätt för dem.

Vi kan svårligen föreställa oss den stress och ångest som judarna under nazitiden levde i under denna ohyggliga tid i Europa. Att leva under ständigt dödshot eller - om de var gömda - ständigt beroende av sina värdars uthållighet. En ohygglig vanmakt.

Om vi nu vänder oss till vår egen tid och eget land finner vi att här finns tusentals människor som lever under en stress och ångest av samma slag som dessa judar. Visserligen finns ingen likhet mellan Nazityskland och det nutida Sverige. Vi lever i en av världens mest civiliserade och

rättssäkra stater. Det hindrar inte att det även i den bästa av möjliga världar uppstår människoskapade helveten för somliga grupper. Tusentals unga afghaner pinas på ett omänskligt sätt och många bryter samman. De har fått avslag på sina asylansökningar och skall nu i ordningens och redans namn utvisas till Afghanistan – även sådana som aldrig satt sin fot i detta land. De har fötts i Iran av afghanska föräldrar som flytt till Iran och levt ett papperslöst och osäkert liv där. Partiledare deklarerar att utvisning av dem alla skall verkställas snarast möjligt och miljontals kronor har anslagits till polisen för detta ändamål.

Vi möter dem varje dag. Några säger: "Vi vågar inte somna. Polisen kanske kommer i natt eller tidigt på morgonen." Någon har tappat allt sitt hår. Eller: "Jag vågar inte gå till skolan. De kan gripa mig på vägen dit". En uttalade: "Jag existerar inte längre. Jag är ingenting". "Nu talas det om fotbollar också". "Vi har ingen plats på jorden". "Afghanistan är ett dödsrike". Psykiatriska läkarintyg vittnar om suicidrisker. Några har redan begått självmord.

Många svenskar frågar sig hur det kan vara möjligt för dessa flyktingar att hålla sig undan, helt papperslösa och utan att få arbeta. Varför är det så svårt för polisen att hitta dem? En del av svaret är att det finns svenskar som skyddar dem. "Flyktinggömmare" finns i hela landet. De är välinformerade om förhållandena i Afghanistan och bestörta över de standardiserade skäl för utvisning som migrationsmyndigheterna utfärdar. Vanligast: "Du har inte gjort sannolikt att det finns någon hotbild mot dig personligen i ditt hemland." Ett annat: "Vi betvivlar inte att du mår psykiskt dåligt men det utgör inget hinder för verkställandet av utvisningen."

I Afghanistan utgör återvändare som kommer från Västerlandet en utsatt grupp. Ingen vågar komma tillbaka i kläder som skvallrar om att han varit i Väst. Tillhör man folkgruppen hazarer, vilket

de allra flesta afghanska flyktingar gör, fördubblas risken. Då är man också shiamuslim vilket i sig är gudsfientligt enligt talibanerna. Om flyktingen aldrig varit i Afghanistan kommer han helt skyddslös till ett främmande land där väpnade konflikter pågår inom alla dess provinser

De som söker hjälpa dessa flyktingar gör det i syfte att rädda deras liv. De löper dock inte alls sådana risker som de vilka under Naziväldets tid försökte rädda judar. Här finns en stor skillnad. I det civiliserade Sverige är det inget brott att hjälpa människor i nöd. De svenskar som ger av sin tid och sina resurser till utvisningshotade afghaner förstärker i stället den humanistiska civilisationen i vårt land.

*BO NYLUND
ordförande, Ekumeniska fristadsgruppen i Uppsala*

Plusgiro ersatt av bangiro och Swish
För att få lägre kostnader, och mer pengar till till våra projekt, har AGNI avslutat sitt postgirokonto. I stället tar vi emot ev. gåvor på samma bankgironummer som förut: 803-9125. Vårt Swish-nummer är 1230560441.

Framgångar och motgångar i odlingsprojektet i Guatemala

Projektets mål är att bevara uråldriga odlingskunskaper och att förädla fram egna fröer. Projektet bestod vid starten av sex familjer. Koordinator är Miguel Guarchaj López.

April till september 2016 – förberedelse och kunskap

Arbetet började med att hitta en plats lämplig plats för odlingen. Platsen som utsågs ligger i Panimak'ache'laj tre timmars gångväg från byn på en höjd av 2000 m.ö.h.

Gruppen lärde sig om ekologiska metoder och fick råd från agronomingejörer från jordbruksutveckling vid Ministerio de Agricultura, Ganadería y Alimentación (MAGA). Ideerna diskuteras i flera arbetsmöten med medlemmarna och beslut togs om metoder och grödor.

Oktober till mars 2017 – hårt arbete med röjning

Röjningen av marken genomfördes gemensamt. Växtligheten högs ned med machete, ett hårt arbete som tog totalt 98 arbetsdagar. Eftersom gångtiden till byn

är lång genomfördes i arbetsomgångar om tre dagar med övernattning i ett provisoriskt läger.

Det var god stämning och harmoni i arbetet. Alla turades att förbereda och tillaga mat, att hämta vattnet 15 minuter längre bort. Vattnet östes upp med en liten skål mellan stenarna i en liten flodbädd. Det är mycket fin jord i vattnet som måste filtreras med ett tunt tyg för att kunna drickas.

Januari 2017 – första motgången

Det är svårt för familjeför-sörjaren (mannen) att åka iväg och jobba i arbetsomgångar på tre dagar för att röja mark. Eftersom projektet är under uppbyggande ger det ännu inte någon mat till familjen. Avståndet och de ogynnsamma väderförhållandena kräver dessutom mycket kraft och vilja för att kämpa för projektet. På grund av detta drog sig en medlem ur i januari.

18 mars fördelas den färdiga marken – en bra dag
Vi mätte upp den rensade

marken. Den omfattar 25 cuerdas (15 ha). Varje medlem får en landbit.

Medlemmarna diskuterade tillsammans och kom överens om att landbitarna skulle ligga vertikalt eftersom hela odlingsmarken lutar.

Det var en spännande och rolig dag. Vi kände att vi uppnådde framsteg då vi hade marken redo för att så. Vi återvände hem samma dag vid 19.30 väldigt trötta men alla nöjda.

29 mars – besök i andra byar inspirerar och ororar

Vi behövde åka till två avlägsna byar för att få tag på fröna till svart, gul och vit majs, och svarta, vita och piloy bönor. Den första byn som vi besökte var Pak'im.

Vi noterade att familjen som vi köpte fröna av hade tillräckligt med majs och bönor för ett helt år och är väldigt lite beroende av marknaden vad gäller maten. Majoriteten av våra familjer är beroende av marknaden, och grödorna produceras till 100 % med kemiska produkter.

Den andra byn vi besökte heter Chwinimajyub'. De två familjerna vi besökte här berättade att de gödslar sin egen majs både med höns-gödsel och två appliceringar på totalt 1,5 onza (1 onza motsvarar 28 gram) av det kemiska gödningsmedlet Maya-20. Eftersom vi inte kunde hitta frön som var 100 procent ekologiska, har vi kommit överens med medlemmarna och med våra rådgivare (agronomer) att applicera en halvt onza av det kemiska gödningsmedlet, med målet att den ska minskas ytterligare under 2018. Vi kom också överens om att två medlemmar inte ska använda några kemiska medel för att se om det blev skilda resultat.

Besöken stärkte insikten i hur svårt det är att få tag på fröer i närheten, och hur dåligt rustade vi är för egen matproduktion.

I april drog ytterliggare en deltagare sig ur. Vi hoppas båda medlemmar ska kunna komma tillbaka nästa år.

April – firande och sådd

Vi förberedde fröna i hinkar för välsignelsen under gudstjänsten i den katolska kyrkan i byn den 2:a april. Två dagar senare inföll Bele-

job' Kan i Maya-kalendern. Den Andliga Vägledaren don Manuel kom, tillsammans med sin fru doña Juana, för att genomföra firandet och välsignelsen av fröna på odlingsplatse. Alla medlemmar av projektet och några vänner deltog i festligheten.

Den 5:e och 15:e april såddes majs och bönor. Under sådden deltog några ungdomar och barn med tanken att kunskaperna ska spridas i framtiden.

Från första dagen vi sått började vi också vakta dag och natt för att se till att djuren inte äter upp fröna. Vi har byggt upp provosoriska byggnader, med kök och sovplatser. Vi placerade ut hundar på två strategiska

platser. Hundarna är en stor hjälp för se till att fröna inte skadas av djur.

Maj-juni – det ser ljust ut

Sådden tog sig bra, vilket kändes väldigt motiverade för de fyra medlemmarna att fortsätta kämpa med god vilja och ansträngning. Stödet från våra vänner i Agni, Sverige, kom till oss den 6:e juni, vilket hjälpte oss att lösa projektets dyrare behov.

Juli– det växer bra!

Såsom tillväxten går på fältet har det väckt mycket framtidshopp och motivation hos medlemmarna, speciellt kring hälsosam livsmedelsproduktion. Vi räknar med



Agromingenjören Jose Rolando Salanic Rodriguez, delar kunskap och idéer med medlemmarna i föreningen på den öröjda odlingsplatsen.

att fältet kommer att börja producera majkolvar att äta i slutet av oktober 2017.

Augusti till oktober – katastrofer inträffar

På natten den 25 augusti regnade det väldigt mycket och en av våra hundar slets från sin hundkoja och blev uppäten av vad vi antar var en prärievarg. Några dagar senare försvann ytterligare en hund. Från den stunden började vi tända eldar under nätterna och vi lyckades avstyra vidare attacker.

Den 2:a september kom den första katastrofen för projektet, i form av storm och skyfall. Mer än hälften av odlingarna förstördes. Dock klarade sig bönorna ganska bra. Oron för det hårda vädret får oss att planera att nästa år så fler criolla-potatis för att diversifiera odlingarna. Det är dock svårt att få tag på frön till criolla-potatis.

I slutet av september kom så den slutgiltiga katastrofen. Två veckors oavbrutet regnande gjorde att kvarvarande majs och en del av bönskoroden ruttnade bort.

November – skörd trots allt

I november började vi att ta in den lilla skörden av bönor.

För några bönsorter har vi fått tillräckligt för att ha frön till nästa säsong.

Chilacayote, en sorts pumpa som intas som juice och atol (en slags välling) klarade vintern bra.

Majsskörden var illa åtgången. Det blev mycket dålig matkvalitet, och inte tillräckligt med frön. Vi måste få tag i frön på nytt, från den typ som skördas redan efter nio månader.

Bigård – ett ljus i mörkret

Vi startade 2014 en liten biodling som ligger på 1425 meters höjd, vid av Ixtacapa-floren. Under 2015–2016 fick vi 18 galones (70 kg) honung som vi sålde i byn. Det är ett bra livsmedel som äts med bröd under påskveckan. Vi blev väldigt förvånade när

vi fann att bina var väldigt starka och hade börjat fylla på bikakorna, trots den hårda vintern. Projektet ger oss mycket motivation eftersom det både ger produktion och gynnar miljön.

Slutsatser

Projektet har givit oss många insikter. För det första hur allvarlig den bristande tillgången på frön från våra ursprungliga grödor är. En stor utmaning för projektet är att spara och använda de bästa fröna varje år så att vi har sina egna frön till basfödan och kan börja tillgängliggöra dem till andra. Vi deltar också i mötena inför den sjätte Internationella Sammankomsten för Väktare av Inhemskt Frön som hålls i april 2018 i Guatemala.



Majsfältet i full blom 27 augusti

Tanken är att bilda en guatemalans gren.

För det andra är ett stort hinder för matproduktion att kaffeodlingar för export tar upp de bördiga jordarna. Produktionen subventioneras av staten för att inte förlora kaffeproduktionen.

För det tredje är det tydligt att vi redan lever med effekterna av klimatförändringarna. Inte bara vädret, utan även blev fåglar och djur var ett stort problem, även om vi redan från början sådde även för djurens konsumtion. Vi kommer säkert att lära oss tillsammans mer om dessa förändringar i framtiden.

Arbetet går vidare

Projektet går vidare 2018 och vi hoppas på fortsatt hjälp från dem som stöder oss. Alla förslag som ni önskar göra eller bidra med är mycket välkomna.

Detta är en sammanfattning, Redaktionen vill uppmana alla som är intresserade att läsa hela rapporten, där det också finns många bilder. Den finns på hemsidan www.agniuppsala.se. Kontakta redaktionen för att få en pappersversion. Stort tack till Annika Dahlén för hjälp med översättning.

TIDNINGEN AGNI, C/O NYSTRÖM, GÖTGATAN 17, 642 37 FLEN

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med nya
adressen på framsidan (ej adressidan).

AGNI

FÖRENINGEN ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Adress: c/o: Nyström, Götgatan
17, 642 37 Flen

Bankgiro: 803-9125

Swish: 1230 560 441

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström,
070–201 49 16,
kristina.nystrom@agni uppsala.se

Ansvarig utgivare: Bo Nylund,
018–50 37 82, 070–680 58 29,
bo.nylund@telia.com

Välkommen att höra av dig!